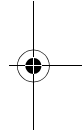
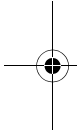

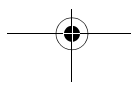
Dr. Samuel Shem

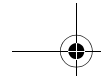
Het huis van God

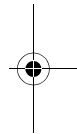
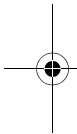

De Tijdstroom, Utrecht

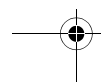
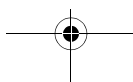
© De Tijdstroom uitgeverij, 2009.
Omslagontwerp: Cees Brake bno, Enschede.
Het omslag is gebaseerd op het schilderij 'Het huis van God' van Bas Sebus.
Basisontwerp binnenwerk: Martin Majoor.
Oorspronkelijke titel: The house of God.
Vertaling: J.J. de Wit en dr. S.A. Danner.

De Tijdstroom uitgeverij BV, postbus 775, 3500 AT Utrecht
Internet: www.tijdstroom.nl
E-mail: info@tijdstroom.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW Amstelveen.
Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 5898 164 6
NUR 302

Woord vooraf

Arko Oderwald

To be alive is to have an open mind. This is not easy to do.

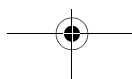
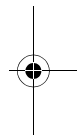
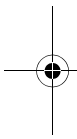
Dit zijn de openingzinnen van de roman *Fine*, de roman die Samuel Shem in 1985 publiceerde na zijn debuutroman, *The house of God*. Het is denk ik zijn minst bekende roman. Maar de beginzinnen laten duidelijk zien wat Stephen Bergman, de man achter de naam Samuel Shem, beweegt in zijn schrijverschap en wat ook ten grondslag ligt aan zijn eersteling, *The house of God*.

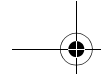
The house of God is tot op de dag van vandaag al 30 jaar lang ongeëvenaard als satire op het ziekenhuis en de manier waarop de dokters daar denken. Een satire waar, anders zou het geen goede satire zijn, veel waarheid in schuilt.

Wat vaak vergeten wordt is dat in de genadeloze satire van *The house of God* veel compassie schuilgaat. Compassie met artsen die proberen te zorgen voor hun patiënten en compassie met patiënten die in het ziekenhuis de regie over hun lijden niet zelden verliezen. Wie Samuel Shem heeft gevolgd en ook zijn laatste boek uit 2008, *The spirit of the place*, heeft gelezen, kan met mij constateren dat als de satire verdwenen is, er compassie overblijft. Die compassie krijgt in zijn laatste boek de gestalte van een ouderwetse huisarts die zijn klantjes kent, en ze dus zorg op maat kan leveren. Dat is de rode draad door vrijwel al het werk van dokter Stephen Bergman.

De reden van deze uitgave van de Nederlandse vertaling ontsprong aan een ander project, het boekje *Maison Dieu*, over dertig jaar *The house of God*, dat bij De Tijdstroom onder mijn redactie is verschenen. Tijdens dat project bleek weer eens hoe actueel *The house of God* nog steeds is. Vanwege die actualiteit wordt *The house of God* over de hele wereld nog steeds gelezen en bejubeld.

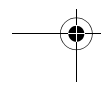
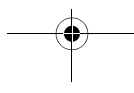
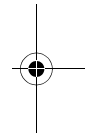
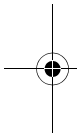
Wat ook bleek was dat de Nederlandse vertaling, die al twee keer eerder is uitgegeven, zelfs via het tegenwoordig zo goed georganiseerde tweedehandsboekencircuit op geen enkele manier meer te bemachtigen valt. Het kostte mij toen niet veel moeite om zowel De Tijdstroom als Stephen Bergman er van te overtuigen dat naast het boekje over *The house of God* ook *The house of God* zelf het verdiende om nogmaals als Nederlandse vertaling te verschijnen. Eerdere uitgaven van deze vertaling zijn verschenen

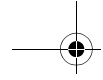

onder de titel *Het gasthuis*. Wij hebben er voor gekozen de titel letterlijk te vertalen in *Het huis van God*. Bas Sebus, die alle omslagen voor de boeken in de reeks Literatuur en Geneeskunde van De Tijdstroom maakt, maakte voor deze nieuwe uitgave een prachtig schilderij dat als basis diende voor de drie boeken die vrijwel tegelijkertijd verschijnen over het ziekenhuis: *Maison Dieu*, *Opname* en *Het huis van God*. Helaas voor Stephen Bergman was het schilderij al verkocht toen hij het voor het eerst onder ogen kreeg. Desondanks verleende hij welwillend zijn medewerking aan deze uitgave.

Ik hoop dat dit boek ook voor de artsen die in 1978 nog niet geboren waren nog steeds een bron van inspiratie kan zijn.

Inhoud

I	Frankrijk	9
II	Het Huis van God	15
III	De vleugel van Zock	237
	Wetten van het Huis van God	309
	Verklarende woordenlijst	311

